

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

KIELTEN TARJONTA JA KIELIVALINTOJEN PERUSTEET PERUSOPETUKSESSA

TIIVISTELMÄ

TILANNEKATSAUS
JOULUKUU 2011

Sisältö

Kielten tarjonta ja kielivalintojen perusteet perusopetuksessa	3
Kieltenopiskelu Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Euroopassa	4
Kieltenopiskelun määrässä ja oppimistuloksissa on alueellisia eroja	8
Motivaation merkitys kielenopiskelussa	9
Vanhemmat, kaverit ja media kielivalintojen taustalla	10
Elinkeinoelämän näkökulmasta kielitaidon perusta on luotava perusopetuksessa	11
Laatu on tärkeää myös kielenopetuksessa	12
Lasten ja nuorten muuttuneet toimintaympäristöt haastavat kielenopetuksen	13

Kielten tarjonta ja kielivalintojen perusteet perusopetuksessa

Peruskoululaiset tekevät erilaisia kielivalintoja kouluaikanaan. Kielivalintoihin vaikuttavat oppilaiden omien mieltymysten, kokemusten ja motivaation lisäksi muun muassa vanhemmat, kaveripiiri ja yhä enemmän myös media. Toisaalta kielivalintoihin vaikuttaa myös kielenopetuksen tarjonta paikallisella tasolla. Tässä tilannekatsauksessa käydään läpi kielivalintoihin ja kielten tarjontaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi luodaan tilastojen pohjalta yleiskatsaus toteutuneisiin kielivalintoihin ja kielenopiskeluun Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Euroopassa.

Perusopetuksen kielenopetuskeskustelussa nousevat toistuvasti esiin oppilaiden vähentyneet ja yksipuolistuneet kielivalinnat sekä erityisesti englannin kielen yhä hallitsevampi asema. Perusopetuksen alaluokkien vapaaehtoisia ja yläluokkien valinnaisia kieliä opiskellaan 2010-luvun Suomessa selvästi vähemmän kuin vielä 1990-luvun puolivälissä. Yksinkertaista selitystä tälle kehitykselle on kuitenkin vaikea osoittaa. Oppilaiden vanhempiensa kanssa tekemiä kielivalintoja edeltävät moninaiset päätökset ja järjestelyt niin koulun, kunnan kuin valtionkin taholta.

Koulujen toimintaympäristöön ja siten myös kielenopiskeluun vaikuttavat hallinnolliset, alueelliset ja paikalliset tekijät, kuten lainsäädäntö, perusopetuksen tuntijako kieliohjelmineen, opetussuunnitelmat, kuntien taloudellinen tilanne sekä kouluverkosto. Kielivalintoihin vaikuttavat myös kielikoulutuksen ja kielipolkujen pitkän tähtäimen suunnittelu, alueellinen ja paikallinen kielitarjonta sekä kielipoluista ja kielten opiskelun mahdollisuuksista tiedottaminen.

Toteutuneet kielivalinnat ovat monen tekijän summa – niin paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella kuin henkilökohtaisellakin tasolla

Koulun tasolla kielivalintoihin vaikuttavat kielitarjonnan lisäksi muun muassa oppimisympäristöt ja muut opetusjärjestelyt, opetuksen laatu sekä käytettävät kannustimet ja arviointijärjestelmät. Keskeisiä kielivalintoihin vaikuttavia seikkoja ovat myös koulu yhteisön eri toimijoiden, kuten rehtorien, opettajien, opinto-ohjaajien ja muiden oppilaiden välittämät asenteet monipuolisten kieliopintojen merkityksestä sekä heidän antamansa tuki monipuolisemmille ja valtavirrasta poikkeaville kielivalinnoille.

Henkilökohtaisella tasolla kielivalintoja muokkaavat aikaisemmat oppimiskokemukset ja osaaminen niin äidinkielessä kuin muissa kielissä sekä kielenopiskeluun käytettävissä oleva aika. Lisäksi yhteiskunnassa vallitsevat yleiset asenteet kieliä ja kielenopiskelua kohtaan sekä kielten eri statukset heijastuvat osaltaan oppilaiden tekemiin valintoihin – mutta myös siihen, mitä kieliä ylipäätään on valittavana.

Kieltenopiskelu Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Euroopassa

Suomessa vieraiden kielten opiskelussa on viidentoista viime vuoden aikana tapahtunut muutoksia. Valinnaisten kielten opiskelu on vähentynyt niin ala- kuin yläkoulussakin. Valtaosa peruskoulun päättäneistä on opiskellut kahta vierasta kieltä, jotka suurimmalla osalla ovat englanti ja ruotsi, ja kolmea vierasta kieltä on opiskellut vajaa viidennes oppilaista.

Perusopetuksen alaluokkien vapaaehtoista A2-kieltä opiskelee enää vain vajaa neljännes oppilaista (ks. taulukko 1), kun esimerkiksi vuonna 1998 vastaava lukema oli vielä 37,1 %. Vuonna 2009 yhteensä enää 143 kunnassa opiskeltiin A2-kieltä perusopetuksen alaluokilla, kun vastaava luku vielä vuonna 1998 oli 275 kuntaa.

- Koulutasolla rehtorien ja opinto-ohjaajien asenteilla on merkitystä kielivalintoihin
- Oppilailla kielivalintoihin vaikuttavat aikaisemmat oppimiskokemukset kielenopiskelusta

Taulukko 1. Perusopetuksen 5. vuosiluokalla A2-kieliä opiskelleet vuosina 1994–2009

A2-kieli	1994	1996	1998	2000	2002	2005	2007	2009
Englanti	9,6	10,4	10,2	9,7	8,8	8,3	8,0	7,5
Ruotsi	1,7	6,0	6,6	7,0	8,4	7,7	7,5	7,4
Suomi	0,5	0,4	0,5	0,4	0,2	0,3	0,3	0,7
Ranska	0,9	2,8	3,1	3,0	3,3	2,9	2,5	2,5
Saksa	4,1	16,9	16,2	14,4	12,3	8,6	6,3	5,4
Venäjä	0,1	0,2	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,4
Saame	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Muu kieli	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3
A2- kielet yht.	16,9	36,8	37,1	35,1	33,5	28,5	25,0	23,5

Lähde: OPH Koulutuksen määrälliset indikaattorit vuodet 2003, 2006 ja 2010

Yläluokkien valinnaista B2-kieltä opiskelevien määrä on tullut alaspäin vielä rajummin (ks. taulukko 2). Vuonna 1994 sitä opiskeli vielä vajaa 40 % oppilaista, mutta vuoteen 2009 mennessä määrä oli pudonnut reiluun 14 %:iin. Saksan opiskelijoiden määrä on kutistunut noin neljännekseen alkuperäisestä tarkasteluajanjaksolla. Myös ranska on menettänyt samassa ajassa reilu puolet opiskelijoistaan. B2-kielen opiskelun vähentymiseen ovat osaltaan vaikuttaneet A2-kielen mukaantulo, jonka valinnat ovat syöneet B2-kielen valintoja, sekä valinnaisaineiden tuntimäärän vähentyminen tuntijaossa.

Taulukko 2. Perusopetuksen 8.–9. vuosiluokilla B2-kieliä opiskelleet vuosina 1994–2009

B2-kieli	1994	1996	1998	2000	2002	2005	2007	2009
Englanti	0,7	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Ruotsi	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0
Suomi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ranska	9,4	11,9	9,1	6,3	6,3	5,4	4,9	4,4
Saksa	27,3	27,4	18,0	11,0	9,5	6,6	6,2	6,7
Venäjä	0,9	1,5	1,7	0,8	0,6	0,6	0,6	1,2
Saame	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lafina	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Muu kieli	0,1	0,4	0,1	0,2	0,4	0,6	0,8	1,4
B2- kielet yht.	39,4	42,7	29,8	19,4	17,5	14,1	13,1	14,3

Lähde: OPH Koulutuksen määrälliset indikaattorit vuodet 2003, 2006 ja 2010

OPETUSHALLITUS/MIKKO LEHTIMÄKI

Tytöt opiskelevat kieliä jonkin verran poikia enemmän, ja sukupuolten väliset erot näkyvät erityisesti B2-kielen kohdalla: tytöt opiskelevat yläkoulussa selvästi poikia useammin ranskaa ja saksaa.

Sen sijaan A1-kielen eli ensimmäisen vieraan kielen opiskelun jo 1. tai 2. vuosiluokalla aloittaneiden osuus on selvästi lisääntynyt. Vuonna 1994 yhteensä 2,3 % ensimmäisen vuosiluokan oppilaista ja 2,4 % toisen vuosiluokan oppilaisista opiskeli ensimmäistä vierasta kieltä. Vastaavat luvut vuonna 2009 olivat 8,1 % ja 13,9 %.

Muissa Pohjoismaissa englanti on perusopetuksen pakollinen ensimmäinen vieras kieli, jonka opiskelun aloitusikä kuitenkin vaihtelee maittain. Toisen vieraan kielen suhteen on enemmän vaihtelua (yleisimmin espanja, saksa, tanska), ja opiskelu aloitetaan yleensä yläkoulun puolella. Koska kieltenopiskelu Pohjoismaissa painottuu alakoulun osalta hyvin voimakkaasti englantiin, maissa on koettu tärkeäksi pohjata kieltenopiskelun aloittamisen varhentamista ja kielivalikoiman monipuolistamista. Lisäksi on tuotu esille halu vahvistaa vieraiden kielten asemaa perusopetuksessa.

- Yhä suurempi osa perusopetuksen päättävistä oppilaista on opiskellut vain englantia ja ruotsia
- Tytöt opiskelevat poikia enemmän vapaaehtoisia ja valinnaisia kieliä
- Erityisesti saksan kielen opiskelu on vähentynyt
- A1-kielen jo perusopetuksen kahdella ensimmäisellä vuosiluokalla aloittavien suhteellinen osuus on kasvanut

- Muissa Pohjoismaissa englanti on ensimmäinen pakollinen vieras kieli
- Kaikkien Pohjoismaiden tavoitteena on varhentaa ja monipuolistaa kieliopintoja

Englanti on myös koko Euroopan tasolla opiskelluin kieli. Englannin opiskelun lisääntyessä on saksan ja ranskan opiskelijoiden määrä vähentynyt. Toiseksi opiskelluin kieli on kuitenkin yhä ranska. Suomen kouluissa opiskellaan edelleen enemmän vieraita kieliä kuin Euroopassa keskimäärin: A2-kielen ansiosta kahden kielen opiskelijoita on Suomen alakouluissa enemmän kuin muualla Euroopassa, ja yläkoulun puolella opiskellaan englantia ja saksaa muuta Eurooppaa ahkerammin. Vieraiden kielten opetukseen yläkoulussa käytetty aika on Suomessa eurooppalaista keskitasoa.

Yläkoulussa vähintään yhden vieraan kielen opiskelu on pakollista kaikissa EU-maissa. Vuonna 2008 Euroopan yläkouluissa opiskeltiin keskimäärin 1,4 kieltä. Suomessa vastaava luku oli 2,2 eli selvästi yli Euroopan keskiarvon. Lukuvuonna 2005–2006 Suomessa englantia opiskeli yläkoulussa 99,2 % oppilaista, kun taas Euroopan keskiarvo oli 86,4 %. Saksaa Suomen yläkouluissa opiskeli 14,1 % siinä missä EU-27-maiden keskiarvo oli 11,4 %. Sen sijaan ranskan ja venäjän suhteen Suomen luvut jäivät alle EU-27-maiden keskiarvon.

- **Koko Euroopan tasolla englanti on opiskelluin kieli ja muiden kielten opiskelijamäärät ovat vähentyneet**
- **Vaikka oppilaiden kieltenopiskelu on Suomessa vähentynyt, kieliä opiskellaan silti enemmän kuin Euroopassa keskimäärin**
- **Englantia opiskellaan Suomessa keskimäärin enemmän kuin muualla Euroopassa**

OPETUSHALUTUS/MIKKO LEHTIMÄKI

Kieltenopiskelun määrässä ja oppimistuloksissa on alueellisia eroja

Lukuisista kielivalintojen lisäämiseksi ja monipuolistamiseksi järjestetyistä hankkeista ja muista hallinnollisista tukitoimista huolimatta kielenopiskelu vähenee edelleen perusopetuksessa. Myös kielenopiskelun alueelliset erot ovat kasvaneet. Eniten kieliä opiskellaan Etelä- ja Länsi-Suomessa. Vähiten vapaaehtoisia ja valinnaisia kieliä opiskellaan puolestaan Itä-Suomessa. Esimerkiksi vapaaehtoisen A2-kielen opiskelijamäärissä on havaittavissa selkeitä eroja maakunnittain: kieltä opiskellaan huomattavasti enemmän ruotsinkielisillä alueilla. Myös kielen oppimistuloksissa on eroja, ja parhaat tulokset saavutetaan kaupungeissa.

Eri kehittämishankkeiden tulokset ja ongelmat ovat olleet hyvin samansuuntaisia. Ongelmiksi on koettu muun muassa rahoituksen vähyys ja kuntien huono taloudellinen tilanne sekä heikko sitoutuminen kehittämistyöhön. Myös ajan ja koulu yhteistyön tuen puute sekä esimerkiksi rehtorin kielteinen asenne kielitarjonnan monipuolistamiseen on koettu ongelmallisiksi. Ratkaisuksi on eri hankkeiden yhteydessä esitetty esimerkiksi yhteistyön ja toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä sekä kollegiaalista tukea ja täydennyskoulutusta. Myös kannustus kaikilta tahoilta – työyhteisön, rehtorin, kunnan ja valtion – on ensiarvoisen tärkeää hankkeiden onnistumiseksi.

- **Alueelliset erot ovat kasvaneet kielenopiskelussa: ruotsinkielisillä alueilla kieliä opiskellaan huomattavasti enemmän johtuen eri tavalla toteutuvasta kieliohjelmasta**
- **Kieltenopiskelun kehittämisessä on tärkeää saada kannustusta toimintaan kaikilta tahoilta. Yhteistyön ja toiminnan on oltava suunnitelmallista ja pitkäjänteistä – vertaistukea ja täydennyskoulutusta unohtamatta**

Motivaation merkitys kieltenopiskelussa

Motivaatiolla on hyvin suuri merkitys vieraita kieliä valittaessa ja vieraan kielen oppimisessa. Motivaatiotekijät voivat vaikuttaa oppimistuloksiin enemmän kuin pelkkä lahjakkuus. Pohja kielten opiskelumotivaatiolle luodaan jo varhaiskasvatuksessa. Opiskelumotivaatio muodostuu sosiaalisten suhteiden kautta, joten oppimisen edistämiseksi tarvitaan koko kouluyhteisön ja laajemman sosiaalisen toimintaympäristön yhteistyötä. Motivaatioon vaikuttavat lisäksi myös yksilön ominaisuudet sekä kielenoppimiskokemukset.

Tutkimuksissa on havaittu, että poikien sekä henkilökohtainen että tilannekohtainen motivaatio on vieraiden kielten opiskelussa ollut matalampaa kuin tyttöillä ja heidän oppimistuloksensa ovat olleet huonompia. Tärkeimpiä motivaatioon vaikuttavia tekijöitä ovat opiskelun koettu hyöty, yleinen kiinnostus kieleen ja myönteiset oppimiskokemukset. Kieltenopiskelusta koituva hyöty motivoi erityisesti poikia, tyttöjen motivaatioon vaikuttavat myös affektiiviset tekijät. Siksi esimerkiksi työelämän kielitaitotarpeista kertominen voi olla tehokas keino motivoida nuoria kieltenopiskeluun erityisesti yläkoulussa.

OPETUSHALLITUS/MIKKO LEHTIMÄKI

- **Motivaatiolla on suuri merkitys vieraiden kielten valinnoissa ja oppimisessa**
- **Poikia motivoi kieltenopiskeluun erityisesti koettu hyöty, tyttöillä vaikuttavat myös affektiiviset tekijät**

Vanhemmat, kaverit ja media kielivalintojen taustalla

Vanhempien rooli on suuri A1- ja A2-kielten valinnoissa alakoulussa, mutta yläkoulun puolella se pienenee huomattavasti. Alakoulun puolella valinta on useimmiten vanhempien ja lapsen yhteinen. Monipuolisia valintamahdollisuuksia toivotaan, mutta tärkeämmiksi kriteereiksi nousevat esimerkiksi lapsen kiinnostus kieltä kohtaan, kielen status ja lähikoulun kielitarjonta, sillä useimmat vanhemmat eivät ole halukkaita vaihtamaan lapsensa koulua kielivalinnan takia. Kielen statukseen liittyy olennaisesti median vaikutus: englannin kielen kohdalla se on aivan kiistan, sillä lasten ja nuorten ylivoimaisesti suosituin mediakieli on englanti.

Tutkimusten mukaan sähköisestä mediasta on tulossa nuorille suomalaisille keskeinen kielenkäytön alue, jossa toimitaan englanniksi. Englanti on läsnä nuorten sosiaalisessa elämässä ja harrastuksissa ja on jopa osa heidän identiteettiään. Englannin kielen näkyvyys populaari- ja nuorisokulttuurissa on myötävaikuttanut tähän. Lisäksi valtaosa vanhemmista haluaa lastensa oppivan englantia hyvin. Muista vieraista kielistä poiketen sekä tytöt että pojat pitävät englannin kielen osaamista tärkeänä ja suhtautuvat sen käyttämiseen myönteisesti.

Vanhempien lisäksi myös kavereilla on vaikutusta tehtävään valintaan – sukulaisilla ja opettajilla sen sijaan on vain vähäinen merkitys. Yläkoulussa kieliä valitaan enemmänkin omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta, mutta myös vanhempien asenteet ja kokemukset kieltenopiskelusta saattavat välillisesti heijastua nuorten tekemiin valintoihin. Kielikontaktien puute puolestaan näyttää vähentävän innostusta muiden kielten kuin englannin opiskeluun. Hankkeista saadun palautteen perusteella kielivalintoja tekevät oppilaat ja vanhemmat tarvitsisivat enemmän myönteistä ja monipuolista tiedottamista valinnoista ja niiden seurauksista sekä pitkäaikaista tukea ja kannustusta kieltenopiskeluun. Kieliopinnoista tiedottamisen ja niiden tukemisen pitäisi tapahtua hyvissä ajoin sekä jatkua koko kielipolun ajan.

- **Vanhemmat vaikuttavat erityisesti alakoulussa tehtäviin kielivalintoihin, mutta myös kavereilla ja medialla on merkitystä valinnoissa**
- **Yläkoulussa oppilaan omat kiinnostuksen kohteet alkavat vaikuttaa kielivalintoihin enemmän**
- **Englannin kielestä on tullut osa nuorten elämää ja jopa identiteettiä**
- **Myönteinen tiedottaminen oppilaille ja vanhemmille kielivalinnoista ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyistä on ensisijaisen tärkeää**

Elinkeinoelämän näkökulmasta kielitaidon perusta on luotava perusopetuksessa

Työelämässä tarvitaan nykyään yhä monipuolisempaa kielitaitoa, eikä pelkääntään englannin osaaminen riitä työmarkkinoilla erottautumiseen. Elinkeinoelämän suunnasta on esitetty, että monipuolista kielitaitoa tulee vahvistaa perusopetuksessa lisäämällä kielitarjontaa ja yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia. Samoin on tuotu esille, että kieltenopiskelu tulee aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Elinkeinoelämä korostaa lisäksi kulttuuriosaamisen merkitystä – perusopetuksessa voidaan luoda pohjaa myönteiselle suhtautumiselle vieraita kieliä ja eri kulttuureista tulevia ihmisiä kohtaan. Työelämässä tarvittavaa kielitaitoa opitaan myös työn ohessa, mutta tämä edellyttää kuitenkin, että kielitaidon perusta ja valmiudet opiskella itsenäisesti uusiakin kieliä on luotu perusopetuksessa.

Monipuolisen kielitaidon lisäksi elinkeinoelämä korostaa kulttuuriosaamisen merkitystä

Laatu on tärkeää myös kielenopetuksessa

Samoin kuin kaiken opetuksen, myös kielenopetuksen mielekkyydelle on tärkeää, että opetus on laadukasta. Laadukkaan opetuksen edellytyksiä ovat hyvin toimiva koulu ja ammattitaitoinen opetushenkilöstö, joka täyttää kelpoisuusvaatimukset. On tärkeää, että koulussa on kannustava ilmapiiri ja oppimisympäristö ja että myös opettajilla on hyvät puitteet toimia koulussa. Kielenopetuksen osalta opetuksen järjestäjän vastuulla on turvata riittävän monipuolinen kieliohjelma ja valinnaisaineiden tarjonta, jotka voidaan tarvittaessa järjestää yhteistyötä laajentamalla. Kielenopetuksen laadun varmistamiseksi opetuksen järjestäjän on myös tiedotettava valinnanmahdollisuuksista ja kielivalintojen vaikutuksista riittävästi oppilaille ja vanhemmille.

Opettajien näkökulmasta opetuksen laadun kannalta tärkeitä asioita ovat muun muassa ajantasaiset oppimateriaalit ja opettajien monipuolinen täydennyskoulutus. Oppilaat puolestaan kaipaavat kouluun lisää kieliopintoja. Heille on tärkeää, että opetus- ja työskentelymenetelmät ovat vaihtelevia ja käytännönläheisiä. Opetukseen myös toivotaan lisää tietotekniikan hyödyntämistä ja yhteistyötä koulujen välille. Opettajan toiminnalla oppimistilanteissa on suuri merkitys siinä, millaiseksi oppilaiden oppimiskokemus muodostuu, ja sitä kautta myös siihen, kuinka halukkaita he ovat valitsemaan kieliä ja sitoutumaan niiden opiskeluun.

Laadukkaan opetuksen takana ovat hyvin toimiva koulu ja ammattitaitoinen opetushenkilöstö – kielenopetuksen kohdalla myös riittävän monipuolinen kieliohjelma

Lasten ja nuorten muuttuneet toimintaympäristöt haastavat kielenopetuksen

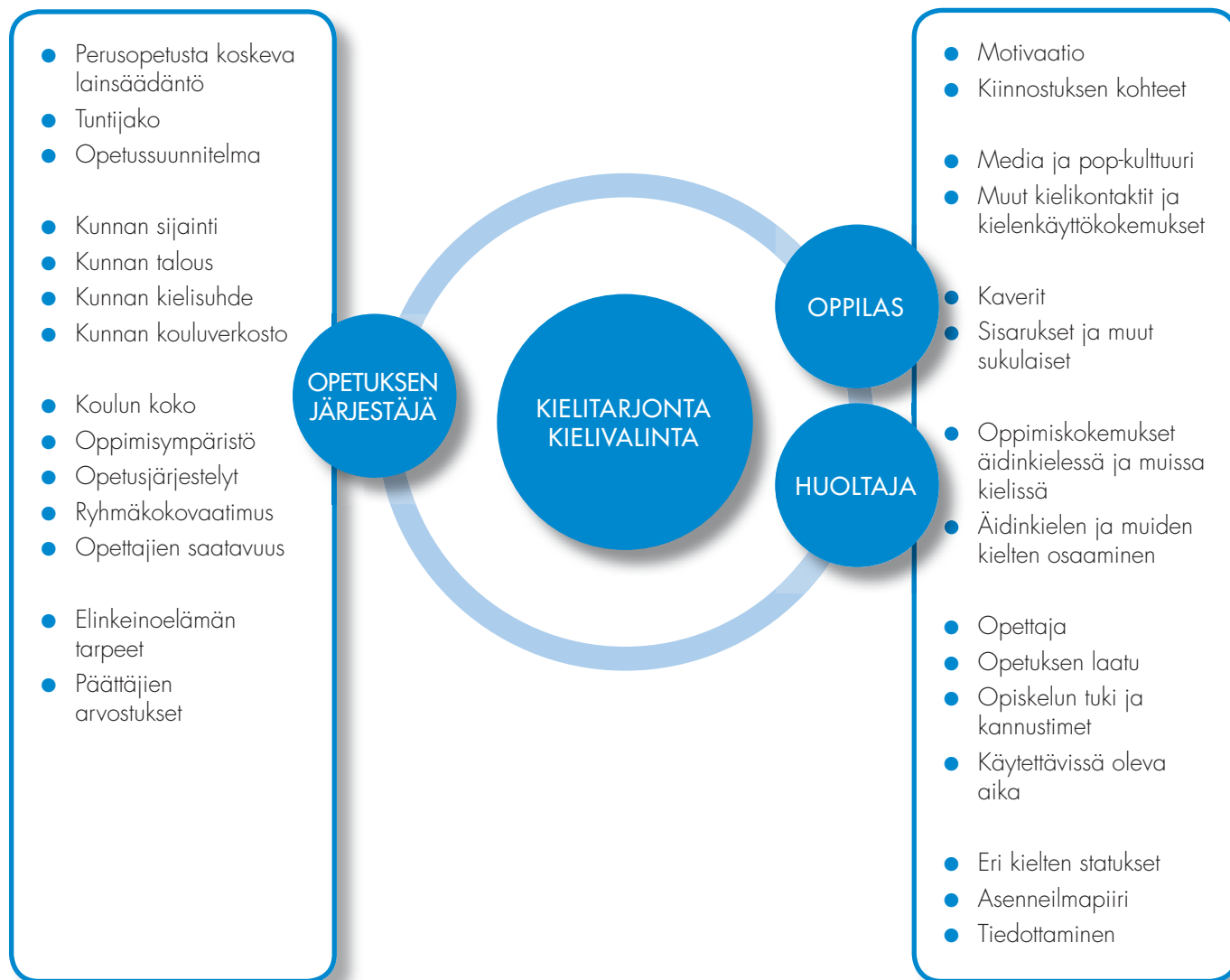
Toteutuneet kielivalinnat ovat hyvin monen eri tekijän summa. Siksi onkin ymmärrettävää, ettei ole olemassa yhtä ainoaa selittävää tekijää suomalaisissa kouluissa viidentoista viime vuoden aikana tapahtuneelle kielenopiskelun vähentymiselle. Huoli kielenopiskelun yksipuolistumisesta on Pohjoismaille ja koko Euroopalle yhteinen, eikä ratkaisun avaimia ole helppoa löytää. Lisäksi nykyiset käytänteet, kuten opetussuunnitelmat, koulujen kielivalintojen markkinointi ja valinnoista käytävä keskustelu, vahvistavat sellaista käsitystä, että kielen opiskelu on raskasta ja vain harvoille sopivaa sinnikkyyttä vaativaa puurtamista. Perusopetuksessa olisi kuitenkin tärkeää tukea oppilaiden motivaation, opiskelutaitojen ja itseluottamuksen kehittämistä, jotta he käyttäisivät mahdollisimman monipuolisesti hyväkseen tilaisuuksia kehittää kielitaitoaan.

Yhden keskeisen näkökulman kielivalintojen ja kielenopiskelun problematiikkaan tarjoaakin se, että lapset ja nuoret oppivat ja käyttävät nykyään paljon kieliä myös koulun ulkopuolella. Vapaa-ajalla tapahtuvaa kielenoppimista tulisikin hyödyntää entistä enemmän koulun kielenopetuksessa. Kouluopiskelua voitaisiin tuoda lähemmäksi oppilaiden arkea, joka lähemmässä tarkastelussa saattaa osoittautua yllättävänkin monikieliseksi. Kouluopetuksen tulisi omalta osaltaan auttaa kielenoppijoita näkemään kaikki kieli- ja viestintätaidot arvokkaina. Lasten ja nuorten arjen toimintaympäristöt ovat monin tavoin erilaisia kuin vielä pari vuosikymmentä sitten, ja tämä asettaa haasteita myös kielenopetuksen järjestämiselle.

Kielenopetuksen haasteena on huomioida lasten ja nuorten muuttuneet toimintaympäristöt, joissa monikielisyys on arkea

Kielitarjontaan ja kielivalintaan vaikuttavia tekijöitä

Santiago de la Torre
Mora
Arja Hammela
EDITORA

SUOMI
ESPAÑA
SUOMI

finés español fines

Tämä tiivistelmä perustuu Opetushallituksen julkaisuun:
Kielten tarjonta ja kielivalintojen perusteet perusopetuksessa.
Tilannekatsaus joulukuun 2011. Muistiot 2011:3.
Tekijöinä Teija Kangasvieri, Elisa Miettinen, Pirkko Kukkohovi
ja Marita Härmälä.

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki
040 348 7555
www.oph.fi